

3.Sınıf Fen Bilimleri Konu Özetleri

1.Ünite : Gezegenimizi Tanıyalım

1.Bölüm : Dünya'nın Şekli

a) Dünya'nın Şekli Küreye Benzer

Eskiden bu kadar gelişmiş değildi. Yaşadıkları Dünya'nın şeklini merak eden insanlar, Dünya'nın şekliyle ilgili farklı görüşler ileri sürüyorlardı. Eski zamanlarda yaşamış insanlar, Dünya'nın, bir öküzün üzerinde duran, düz bir tepsi şeklinde olduğunu söylüyorlardı. Hatta çok ileri gidilirse boşluğa düşeceklerinden korkuyorlardı. Mısırlılar, Dünya'nın bir kutuya benzediğini ve gökyüzünün de onun kapağı olduğunu düşünüyorlardı. Mayalara göre Dünya, gölde yüzen dev bir timsahın sırtından başka bir şey değildi. Ama bazı bilim insanları aynı görüşte değildi. Farklı görüşteki bu bilim insanlarını tanıyalım, yaptıkları çalışmaları gözden geçirelim:

Pythagoras (Pisagor) : Dünya'nın yuvarlak olduğunu düşünmüş ama bunu ispatlayamamıştır.

Aristoteles (Aristo) : Gökyüzünü gözlemleyerek Dünya'nın küre şeklinde olduğunu savunmuştur. Ancak o dönemde yaşayan bazı insanlar bu görüşü kabul etmemişlerdir.

Christophe Colomb (Kristof Kolomb) : Dünya'yı yuvarlak varsaymıştı. Bu sebeple "Batıya doğru gidersem Hindistan'ı bulurum." diye düşündü. Çıktığı deniz yolculuğunun sonunda hiç bilmediği bir kıta olan Amerika'yı keşfetti.

Ferdinand Magellan (Fördinin Macellan) : "Eğer Dünya yuvarlak ise başladığın noktadan itibaren hep aynı yönde gidersen yine aynı yere gelirsin." Görüşünü ileri sürmüştür. Üç gemi ile çıktığı yolculukta gemilerden biri bunu başarmıştır. Macellan bu yolculuk sırasında hayatını kaybetmiştir.

Güneş'in doğup batması Dünya'nın küreye benzediğini gösterir. Ayrıca denizden kıyıya doğru yaklaşan bir gemi de Dünya'nın şekli hakkında bize bilgi verir.

Geminin önce bacasından çıkan dumanı görünür.

Gemi kıyıya yaklaştıkça geminin bacası ve bir kısmı görünür.

Gemi iyice kıyıya yaklaştığında tamamı görünür. Bu durum bize, geminin düz bir yerde ilerlediğini değil, yuvarlak bir yerden geldiğini gösterir.

Dünya'nın uzaydan çekilmiş fotoğraflarına bakıldığında şeklinin küreye benzediği görülmüştür. Ayrıca kıyıya yaklaşan bir geminin önce dumanının, daha sonra direklerinin, sonrasında ise gövdesinin gözükmesi; Dünya'nın herhangi bir noktasından hareket eden gemi ya da uçağın hep aynı tarafa doğru hareket etmesi sonucu yine başladığı noktaya dönmesi gibi göstergeler de Dünya'nın şeklinin küreye benzediğini kanıtlar. Bunun yanında Dünya'nın diğer gezegenlerle birlikte Güneş'in etrafında dolandığı da ispatlanmıştır.

Dünya'mız iç içe geçmiş katmanlardan oluşur.
Dünya'mızın dıştan içe doğru katmanları şunlardır:

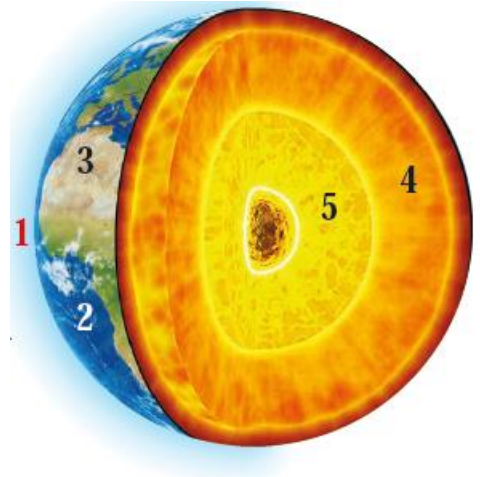
1. Hava katmanı (Atmosfer)
2. Su katmanı
3. Kara katmanı (Yer kabuğu)
4. Manto (Magma)

Yer kabuğunun altında yer alır. Erimiş kayalardan oluşur.

5. Çekirdek

En sıcak katmandır. Dünya'mızın merkezinde bulunur.

Dünya'mıza daha ayrıntılı bakacak olursak yer kabuğu Dünya'mızın dış kısmını oluştururken çekirdek ve manto Dünya'mızın iç kısmını oluşturur. Çekirdek, iç ve dış çekirdek olarak iki kısımda incelenir.

KARA KATMANI

En dıştaki kısımdır. Canlıların üzerinde yaşadığı bölümdür. Kıtalar, dağlar, okyanusların tabanları yer kabuğunu oluşturur.

HAVA KATMANI

Gazlardan oluşan katmandır.

SU KATMANI

Sulardan oluşan katmandır.

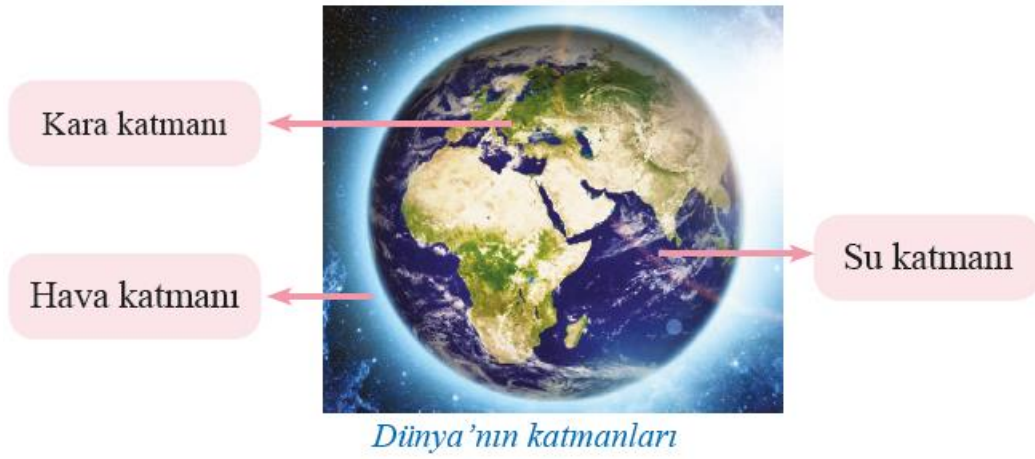
3.Sınıf Fen Bilimleri Konu Özetleri

1.Ünite : Gezegenimizi Tanıyalım

2.Bölüm : Dünya'nın Yapısı

a) Dünya'nın Katmanları

Dünya yüzeyinde kara ve su katmanını net bir şekilde gözlemleyebiliriz. Hava katmanını gözümüzle görmesek de esen rüzgârı tenimizde hissederek bu katmanın varlığını anlayabiliriz. Dünya'mızı çevreleyen hava, kara ve sudan oluşmuş üç katman vardır.

- **Hava Katmanı:** Dünya'mızı uzay boşluğuna kadar saran katmandır. Hava katmanına atmosfer de denir. Canlıların yaşayabilmeleri için gerekli olan gazlar bu katmanda bulunur. Suyun içinde ya da toprağın içindeki boşluklarda da hava bulunur.
- **Kara Katmanı:** Üzerinde yaşadığımız, koşup oynadığımız, hayvanların beslendiği, evlerimizi yaptığımız taş, toprak ve kaya parçalarından oluşmuş yer kabuğuna kara katmanı (yer küre) denir. Su ile kaplı olmayan bölüme kara denir. Ovalar, dağlar ve deniz tabanları bu katmanı oluşturur. Dünya'nın en ince katmanıdır. Bu katmanın kalınlığı yüzey şekillerine göre değişir. Örneğin dağların olduğu yerde kalın, okyanus diplerinde incedir.
- **Su Katmanı:** Su katmanı; okyanuslar, denizler, göller ve yer altı sularının oluşturduğu katmandır. Canlıların yaşaması için gerekli bir katmandır. Yer üstü suları; okyanus, deniz, nehir, akarsu ve buzullarda bulunurken yer altı suları, yer üstü sularının sızmasıyla oluşur. Suların çoğu tuzludur. Ayrıca su katmanı birçok canlıya yaşam alanı oluşturur.

b) Karaların ve Suların Kapladığı Alanlar

Dünya modelini incelediğimizde, Dünya'mızı dört parçaya ayırırsak su katmanı üç parçayı oluştururken kara katmanı bir parçayı oluşturur.